

Inserati se sprejemajo in velja tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu administracija in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5
za četrt leta . . . 2

V administraciji

Za celo leto . . .
za pol leta . . . 5
za četrt leta . . . 2

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Prešern pa naša doba.

Kedar sem mlad in neskušen prebiral Prešernovo „Slovo od mladosti“, dozdevala se mi je pesem ta vsa pretirana, češ, saj svet v resnici ni tak, kakor ga pesnik opeva, in prav je, da se prišteva v liriko, kajti kaže nam pesnik dobo svoje mladosti in svoje starosti le po svojem srcu in po živi domišljiji svoji. Sedaj pa, kedar sem svet spoznal bolj na tanko ter vidim, kako se godi po svetovni pravici in resnico, kako ravnajo z Bogom, s cerkvijo in vero, z narodi sem ter tje, na pr. po Talijanskem, Francoskem in Španjskem, kako onga vijo sedaj po Prusovskem, po Turškem, po Avstrijskem in že tudi po Slovenskem, vidim in čutim, kako bistro je Prešern poznal svet, in skoro bode omenjeno pesem iz lirike treba pomakniti v epiko, kajti v resničnih dogodkih potrjuje se dan danes malo da ne vse, kar popeva v njej pesnik prebridkega srca.

Poglejmo na mladino sploh, posebno na šolsko, kako zgodaj se ji ponuja sad tvoj, spoznanje! po brezverskih šolah, po malo da ne poganskem učiteljstvu, in tolikanj duhovnega veselja zamori strup njegov mladenčcem, kateri ga prevarjeni okušajo tako željno. Ali se nam v sedanji dobi ne kaže tolikrat očitno, da vest čisto, dobro djanje svet zaničevati se je zagovoril? Ljubezen zvesto po brezverskih novih postavah, po zakonu civilnem najti, kratke sanje! Kje je modrost, kje pravičnost? Kdo mara za pravo učenost? Device brez dot za-

lovati vidimo samice! Ali ne vidimo, da svoj čoln po sapi sreče, komur sovražna je liberalna stranka, zastoj obrača pošteno narodnjak ali klerikalec? Kako veter nje nasproti temu vleče, kogar v zibeli videla berača! Da le petica da ime sloveče, in da človek toliko velja, kar plača, to to spričuje sedanji petičarski svet, kateri vedno le zahteva, da zvišuje se mu plača, znižuje pa delo. Posebno britko pa skušamo, da čišla sedaj le to se med nami, kar um slepi z goljufijami, lažmi. Cele bukve bi se dale pisati o tem, in kako hudo bode kdaj našo zanikarno dobo sodila zgodovina!

Te in še grje videti napake — po svetu sploh in zlasti poslednje dni, kedar so se vršile volitve v zbornico trgovsko in obrtniško — videti v koliki nesnagi tudi po Slovenskem: srcu rane vsekalo je krvave, in britkih misli o žalostni bodočnosti, ktera po takem dejanji in nehanji priti mora, človek ne more izpoditi si iz glave. Kdor vé in vidi, kako po vseh stanovih gine vernost in značajnost, raste pa vnemarnost in šegačnost; kako po šolah, v družinah in državah peša krščanstvo, množi pa se poganstvo; kako po mestih in po kmetih pojemlje blagostanje ter vlada beraštvo: on o prihodnosti pač ne more gradov svetlih zidati si v oblake, zelenih trat ne staviti si v puščave, in spoznati mora, da goljufiv je celotisti up, ki prižiga mu v teh stiskah po liberalizmu vesele lučice.

Žalostno pa je, da tudi med Slovenci jih tolikanj omahuje in drži z liberalizmom, ki mu služijo in strežejo iz vseh moči. Kako morete

li še misliti, da dih prve sapice bode odnesel to, kar načinil nam je liberalizem; kako morete misliti, da zacelile koj se bodo rane, ktere nareja cerkvi in narodu, in da pozabili bodemo koj nesreč prestanih škode? S čimur se kdo pregreši, s tistim se pokori. Tako bode gorje vam, liberalci oholi! dokler pa ste brez dna polnili sode, izučé in spokore v starjih letih tudi vas časov sile. Svet preide in njegovo poželenje; kdor pa stori voljo Božjo, ostane vekomaj. To je istina, in kdor o solncu te istine, o solncu svete vere, in z lučjo svojega duha ter po bukvah učiteljice zgodovine opazuje sedanji liberalni svet, sedanjo petičarsko dobo: mora spoznati, da temna je njena zarja, in čutil bode lahko, da tako temno žareča zarja naznanja viharje. In o tej temni zarji žalostne bodočnosti kdo ne bi vzdihnil bridkega srca: Bog nas obvaruj!

Istinič.

Politični pregled.

V Ljubljani 22. januarja.

Avstrijske dežele.

Državni zbor se je 20. t. m. sošel. Česki poslanci so poslali pismo, v katerem razodevajo neomahljivi svoj sklep, da v ta državni zbor ne morejo priti. Državnopravna stranka misli tudi letos staviti predlog, da se to pismo izroči posebni komisiji. Na dnevnem redu je bila prvi dan tudi sprememba nekega volilnega okraja českega za državni zbor. Grof Hohenwart je rekel, da državno-pravna stranka

Podlistek.

Nevera ne oblažuje.

(Dalje.)

„Ne bom lepšala in manjšala svoje krivice; pa zagotovite v mojem imenu mojemu Bogomilu, da nisem ona nesramna grešnica, kakor se zdim. Uni nesrečni dan, ko sem pred dnevom zapustila njegovo hišo in pot svete dolžnosti, bil je edini, ktere ga sem preživela v družbi zvitega vzročitelja vse najine nesreče. Bog sam varoval me je druge pregrehe, da se nisem globokeje pogreznila v brezdnost, na ktere ga kraj me je prignala memogredoča strast. V Cirkovem, kamor sva dospela po hitri vožnji pred večerom, morala sva prenočiti; strašna nevihta nama ni pustila dalje; strašni grom in blisk zbudila sta v meni onemogle čute. Mene se je polastil neizrekljiv strah, moja slaba vest vzbudila se mi je in njen žugajoč glas me je strašil bolj, kakor blisk in tresk, tako da je zgubila prejšnja slepilna moč strasti vso svojo moč. Nesrečni Burger se je pač trudil me umiriti, a njegove besede niso mi

več šle do srca. Glas božji bil je močnejši; črni, nevihto krijoči oblaki in strašni treski naznanjali so mi strašno kazen božjo. Hotela sem moliti, a srce in um bil mi je zmešan. Med tem privarila se je strahovita nevihta proti Cirkovemu. Meni se je zdelo kakor prihajajoči sodnji dan. Lilo je z neba, kakor bi hoteli oblaki pasti na zemljo, vihar je žvižgal in tresel okna, lomil drevesa; strašnim bliskom nasledoval je bobneči grom. Zdelo se mi je, kakor bi se odpiralo peklo pred menoj. Tudi Burger je utihnil. Vsedla sem se v kot — moja pregreha stopila mi je v spomin. Naenkrat se v temi neznano zablistne, strahovit tresk sledi — tresčilo je in vsa hiša napolnila se je z žveplenim duhom in svitlobo. Ta udarec me je omamil na polovico; mislila sem, da se mi je približala poslednja ura. Padla sem na kolena, vskliknila k Bogu; kaj se je nadalje z menoj godilo, ne vem. Precej časa je gotovo stalo, da so me vzbudili iz omotice. Ko sem zopet prišla k zavednosti, občutila sem še vedno smrtni strah, zraven pa sem se tudi zavedala sklepa storjenega v smrtni nevarnosti. Močna ploha je s časom odjenjala, grom ni več bučal, bliskalo se je le na zahodnem nebu, pa topol, stoječi le nekoliko korakov od hiše,

zdaj skoz in skoz preklani, spominjal me je nevarnosti, v kateri me je bil obvaroval tako očitno Bog. Po tako dolgem času odprlo se mi je zopet srce k odkritosrčni in pobožni molitvi. Zahvalivši se Bogu prisrčno za skazano mi usmiljenje trdno sem sklenila resnično se spokoriti. Padla sem pred svojim zapeljivcem na kolena in prosila ga za božjo voljo, naj se vrne z menoj; a on ni hotel nikakor slišati kaj tacega. Ker ni njegovo prilizovanje in prošnje ničesar izdalo, vnel se je nazadnje srdite jeze. Zapustil je sobo — jaz sem ostala sama. V molitvi se mi je še povišala stanoovitnost in moč.“

„Nesrečni skušnjavec vrnil se je vnovič čez malo časa k meni ter na novo si vse prizadel omajati moj trdni sklep. Pa hvala Bogu! zdaj ni opravil ničesar. Prečula sem vso noč v solzah in molitvi. Drugi dan zjutraj ločila sva se. On podal se je z mojim denarjem v širni svet, a jaz s skoro praznimi rokami domu. Že na poti pa zvedela sem nesrečo mojega soproga, in kako me je preklinjalo vse mesto. To me je nagnilo, da se nisem vrnila domu, in določilo je moje osodo.“

„Domu nisem smela več! Najela sem si stanovanje v oddaljenem delu mesta, in ko so

neposrednih volitev v državni zbor ni pripoznala, da se tedaj ne more vdeležiti razprave o omenjenem predlogu, in je s svojimi tovarši zbornico zapustil.

Pri drugem predlogu, da bi se odpravilo posilno poverilo podpisov na javnih pismih (Legalisirungszwang), se je pokazalo, da ustavoverci čedalje bolj zapuščajo ministerstvo, kajti zbornica je sprejela ta od manjšine dotičnega odseka stavljeni predlog, da si se je minister prava hudo poganjal za posilno poverilo.

Offenheimova pravda je čedalje bolj zanimiva, pa tudi čedalje bolj spodtakljiva in bode ustavoverni stranki prizadjala več škode, kakor vsa opozicija. Rumunski denarni minister je stopil iz ministerstva, da bode ložej zamogel pričati o Herzovem pismu do Offenheima.

Tudi naš minister Banhans bode moral pred sodnijo pričati, pa se zaradi tega ministerstvu še ni odpovedal. Grof Borkovski pa, ki je bil tudi povabljen za pričo, se je v Levovu ustrešil.

Od **Ogerske** vlade odpravljeno slovaško gimnazijo v Št. Martinu je mesto na svoje stroške zopet odprlo. Madjaronom in nemškimi liberalcem to ni všeč ter čenčajo o panslavizmu, ki se tam goji. Ogrji naj bi pomislili, da pride čas, ko bodo potrebovali pomoči drugih narodov. Ghyczy je rekel, da bode denarni primankelje odpravil, če bode narod radodaren. Vemo pa, da madjari niso posebno radodarni, in bodo mar radodarni hoteli biti drugi ogerski narodi, če se tako posilno z njimi ravna?

Vnanje države.

Pruska vlada zanikuje vest, da bi bili nemški vojaki v Zarauzi šli na suho ter se s Karlisti sprijeli; a ker se pruske ladije zbirajo na severnem obrežju španjskem, ni drugače misliti, nego da ste se Španj-ska in Pruska proti Karlistom zavezali. Znani kapitan Werner je imenovan za kontre-admirala. S tem je vlada pruska očitno priznala, da je bila zadovoljna z njegovim nekdanjim ravnanjem na Španjskem. So ga li zaradi tega imenovali za kontre-admirala, da ga bodo na čelo postavili ladijam, ktere so odposlali na Španjsko?

Ljudje malo pozabili na-me, v mestu. Težavno delo, ktero me je od zdaj redilo in huda bolezen, ki me je obiskala malo pozneje, oslabilo je moje moči polagoma in zakrilo je boljše moj stan, kakor slaba obleka. Spravljena z Bogom prenašala sem rada grenkosti življenja in imela sem jih skesana za pokoro, naloženo mi od večnega Očeta.

„Kaj sem več let trpela, ne morem izreči; ne smem pa zamolčati, da so mi veljale vse bridkosti za zaslužen kazni moje malomarnosti, s katero sem se bila odvrnila od Boga. Bog je delal po milosti z menoj. Ni veliko manjkalo, da nisem bila popolnoma zabredla v pogin — le roka božja obvarovala me je padca v brezno, iz katerega več ni vrnitve. Življenje bilo mi je šola pokore za mojo strašno breztolažnost. Zdaj ne zahtevam na svetu ničesar drugčega, kakor da bi mi moj Bogomil ravno tako srčno odpustil, kakor Bog. Potem bom rada umrla.“

„Dobra dela, ktera je doprinašal Bogomil, vrnivši se iz proganjanja tako lepo in radodarno, osladila so grenke ure mojega življenja. Večkrat jokala sem se veselja, ko sem videla ljudi rešene z njegovo usmiljeno roko potrebe in pogina. Ako bi mi zagotovil, da mi odpusti,

Paderbornskemu škofu Martinu, ki je bil 19. t. m. po dostani kazni iz ječe izpuščen, je vlada za bivališče odločila mesto Wesel, kamor ga je še tisti dan odpeljal policijski tajnik Rus. Ob enem je prevzel vladin komisar oskrbovanje cerkvenega premoženja.

Deželni zbor namerava mesto Berlin ločiti od druge dežele in dati mu samostalne zastopnike. To je čisto prav in bi bilo potrebno tudi na Dunaju; kajti po sedanjih razmerah so zastopniki manjših mest in kmečkih občin zmeraj v manjšini in morajo plesati kakor jim godejo velikomeški liberalci.

Državi zbor nemški je sprejel postavbo o civilnem zakonu, za katero se je posebno goreče bavarski minister Fäustle potegoval. Bavarski liberalci imajo edino to pred očmi, da bi škodovali katoliški cerkvi, ne pomislijo pa, da s tem spodkopavajo samostalnost Bavarske ter v roke strežejo Prusom.

Na Francoskem je pri volitvah v pirinejskem okraju zmagal bonapartovec Cazeaux. Tako se bonapartovci čedalje bolj vtrjujejo in že se govori, da hoče Napoleonček objaviti neki oklic do francoskega naroda, kakor je bil storil Alfons do španjskega malo tednov, preden je bil oklican za kralja.

Razdraženost med **Črnogorci** in Turki je tako velika, da le posredovanje vnanjih vlad bode moglo zabraniti vojsko med njimi. Kakor se poroča iz Cetinja, so imeli tam 19. t. m. slovesno službo božjo za nesrečnimi, ki so bili v Podgorici umorjeni. Pri obedu so zbrani plemenitaši in vojaki v pričo kneza Nikice silno vojaški govorili in če knez ne bi hotel pričeti vojske, moral bi odstopiti.

Zastopniki vnanjih držav skušajo reč poravnati in prigovarjajo Turški, da naj zahtevanju Črnogorcev zadostuje; a ker Angleška drugim državam neki ne pritrjuje, bi se boj utegnil vneti. Res pravijo, da Turška vojna se že pomiče proti Črnigori in da v Carigradu živeči Črnogorci so od svoje vlada dobili povelje nemudoma vrniti se domov ter se je pri avstrijskem Lloydju že vprašalo, pod katerimi pogoji bi 2000 Črnogorcev iz Carigrada prepeljal v Kataro. Reč ta je tem bolj nevarna, ker tudi na **Srbskem** se kažejo zmešnjave. Pruski konzal je hotel imeti prednost pred

drugimi, češ, da je najstareji med njimi. A ker nima častnega imena „agent diplomatique“, kakor drugi, mu Srbska te prednosti ni pripoznala. Zato je pruski konzul Rosen še pred novim letom šel na odpust. Nekteri listi menijo, da vsega tega je kriv francoski konzul, ki hoče svoji deželi na izhodu ohraniti dose-danjo veljavo. Menda pa je prepir tega kriva le Pruska, ki hoče povsod prva biti.

Volitve za kupčijsko zbornico.

(Izvirni dopisi)

Iz Kamnika, 15. januarija. Dopis iz Kamnika v 6. številu „Slovenca“ pravi med drugim, da se je tu premalo agitiralo; a agitiraj, če moreš opraviti kaj proti sili, ki se vpricho c. k. okrajnega glavarstva, da, po njegovih organih godi. Postava jasno govori, da se morajo volilni listi volilcem proti potrjenju resnične prejembe na dom izročiti. Naš občinski prednik Kecel tega ni storil; klical je bolj omahljive volilce na svoj dom, in jih je silil, naj podpišejo; in kako bi se neki čudili, da je marsikteri zmed njih, ki je v sorodstvu z njegovo kaso, hočeš ali nočeš, moral podpisati prazen volilni list, na katerem ni bilo ne enega kandidata. K drugim volilcem je pošiljal svoje privržence: občinskega uradnika Jamnika, svoja kupčijska pomočnika, kteri so okoli volilcev letali, in jim volilne liste, ktere so jim donášali v podpis, dajali in seboj jemali. Da, celo c. k. davkarski komisar se je tudi marsikam potrudil in agitiral po svoji stari navadi z groženjem in s hudiči, brez kterih mož živeti ne more. Kakor v Kamniku, godilo se je tudi v Volčjem potoku, kjer vlada župan Gozzani; tudi on je poklical v grad vse volilce, govoril jim je sladko in prilizljivo in pridobil jih je, da so se na volilne liste podpisali ali podkrižali, ne vedoč, za kaj prav za prav tu gre. A vse presega, kar so delali po deželi vradnijski služabniki in pehali so se z volilnimi listi od volilca do volilca, in kmet, ki se tacih ljudi že tako boji, podkrižal ali podpisal se je; a kako ne bi bil tega storil, saj so bili nekteri izmed beričev boje prav zviti, pravili so volilcem: „Nič se ne bojte, danes vam ne prinašam nič hudega, marveč ako volite tu priporočene može, vam bodo

osladil bi mi ne malo uro moje ločitve. — Oh, kolikokrat sem v temni noči klečala na pragu svojega raja in prosila Boga, naj podeli svojo milost in svoj blagoslov mojemu soprogu, meni pa usmiljenje in odpuščanje. O, častiti gospod, prosite ga za-me. Moj dolg je sicer strašen, pa vendar manjši, kakor on misli, in moja tuga, moj kes in pokora, niso manjši.“

Od dolzega jokanja revica ni mogla več govoriti. Tudi jaz bil sem močno ganjen čez hudo osodo goreče spokornice in trudil sem se tolažiti jo z nado, njen soprog bode pač uslišal prošnje svoje nesrečne žene. To je bilo mazilo za njene rane. „In smem to upati?“ djala je z ganjenim glasom. „O, bodite vi moj priprošnik pri njem! Pa to, kar se je včeraj prigodilo, znalo bi ga motiti. O, naznanite mu, da je le čudovita naključba, da je previdnost božja pripeljala še le včeraj nesrečnega Burgerja v to hišo. Šla sem namreč proti večeru s težkim srcem domu. Gospa, kteri sem bila oddala narejeno opravo, pripravljala se je ravno k plesu in ni imela časa plačati mi nekterih goldinarjev, za ktere sem jo prosila. Danes bi morala iti po nje. Doma pa nisem imela nobenega solda. Tačas srečal me je hudobni Burger. Jaz, se ve da, bi ga ne bila spoznala,

ali on me je natanko pogledal in jel me silno prositi, naj se ga usmilim in ga za nočjo prenočim. Nesrečni bil je strašno reven. Dva dni, kakor je rekel, ni bil dobil ničesar v usta in dolgo časa ni bil vzet pod nobeno streho. Kri se mi je sicer vzdigovala in že sem se ježno od njega obrnila. A glej! ugledala sem pred cerkvijo stoječi križ in v srcu oglasilo se mi je: „Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom“. Jeza mi je zginila in uslišala sem prošnjo umorilca moje zemeljske sreče. In, ali bi mogla drugače delati! Potem bi bil nesrečnež na ulicah poginil lakote. Ko se je bil privlekel do mojega stanovanja, omedlel je. Dobra sosedinja pomagala mi je, da sem ga zbudila in položila ga na hitro pripravljeno ležišče, skuhala mu je v naglici malo juhe. To ga je nekako okrepčalo. Ker nisem vedela nobenega svéta, šla sem na ulice prosit miloščinje. Bilo je v prvič! — in moj dragi mož bil je prvi, od katerega sem dobila miloščinje za svojega umirajočega zapeljivca. Bog bodi nam milostljiv!“

(Dalje prih.)

davki zmanjšani in patenti znižani“. Ako pa kateri izmed njih ni hotel podpisati, vzeli so mu list prazen nazaj, kaj so s takimi listi počenjali, ne vemo, pač pa si lahko mislimo. En sam berič se je bahal očitno, da ima 90 listov, ktere mora napolniti s kandidati nemščutarske stranke. In ker sam vsega ni mogel storiti, in pa da bi bila vsaj kaka prememba v pisavi volilnih listov, — čujte, obdržal je svojega sina, ki obiskuje četrti razred tukajšnje normalke, doma, da mu je pomagal pri tem delovanju. Ravno tako je storil tudi drugi vradnjiški služabnik, ki si je v ta namen najel učenca tretjega razreda. Z obojnimi imeni lahko postrežem, ako je komu drago. Zdaj pa nemščutstvo trdi, da je bila volitev prosta in postavna!!

Iz novomeške okolice, 18. jan. Potlačeni bomo! Kar se je pri nas godilo, trese se nam roka in brani se pero, to zapisati. Naš c. k. okrajni glavar ni hotel dati na sv. 3 kraljev dan volilnih listov našemu občinskemu svetovalcu, rekoč: Dobil sem jih, pa zdaj jih ne dam, bom že po „rihtniku“ jih razposlal v kratkem. V nedeljo, to je 10. t. m. je prinesel ta sluga volilne liste in jih je raznašal po občini, ljudi silil, da bi podpisali liste, in jih izpolnili z nemščutskimi imeni; nektare pa je sam podpisoval, nepodpisane seboj jemal rekši: bom pa že sam pozneje vse naredil. Ob eni polnoči 11. t. m. je prejel občinski svetovalec od tega človeka še le 3 liste, za župana namreč in za dva svetovalca, kteri so obrtniki; če bi pa naš župan sam ne bil obrtnik, bi še zvedel ne bil, da so se volilni listi po njegovi občini raznašali.

Nekteri od sluge lista niso prejeli, ker se je menda bal, da bi jih ne napolnili z narodnimi kandidati. Eden od tih je šel do županstva vprašat, kje je njegov volilni list, pa ni nič zvedel, ker je še sam predstojnik komaj svojega dobil. Mož gre v Novomesto do okr. glavarja; a tega ni doma; gre h komisarju namestniku c. kr. glavarja okrajnega, a ta se mu posmehuje rekoč: Tukaj ni nobenega lista za vas, ga mora že župan ali kak svetovalec imeti. Kdo vas je vendar k meni po „cegelc“ poslal? Le pejte, ga boste že kje dobili.

Mož stori pot 3 ure dolg, zapravi tudi nekaj na tem potu, se trudi od gospoda do gospoda, pa nikjer ne dobi lista. Poglavar ne da, komisar ne da, brič ne da. Ti gospodje bodo, se ve da, krivdo zvrčali eden na drugega; g. poglavar bo djal, jaz sem slugi prav naročil; sluga pa poreče, pozabil sem, in gosp. komisar se bo izgovoril, da on listov ni imel.

Kar se je tukaj godilo, godilo se je povsod. Naj tedaj svet zve, koliko je zmaga vredna, ktero so si s tacimi pomočki priborili. Posamezni volilci pa in tudi občinsko predstojništvo je do volilne komisije poslalo protest zoper tako volitev v zbornico obrtnijsko.

Iz Vrhopolja na Vipavskem, 17. jan. Volilni red za zbornico kupčijsko in obrtnijsko od leta 1868. §. 10 zapoveduje, da se imajo volilni listi volilem izročevati po županijskih predstojnikih; pričakovali smo toraj vsak hip jih od župana, al vse čakanje bilo je zastoj. Kar zremo 10. januarja, da hodita po celi dolini, davkar Kren po eni, davkarski sluga Barčič po drugi strani, tihotapsko z legitimacijami, ter sta se lagala in slepila ljudi, kar se je dalo. Obrtniki v Vipavi pa še celo do 13. januarja niso vedeli vsi, kje da so legitimacije, še celo župan glavne občine vipavske, gospod Kote, je bil primoran 12. januarja, po tem, ko je zvedel, da so se legitimacije ne-

kterim trškim volilem že bile izročile, v tukajšno c. kr. davkarijo iskat iti svoje volilne pravice, ktero je pa še s težavo dobil, dasi bi bil moral po zgoraj omenjenem §. 10 v roke dobiti vse volilne liste. Drugi dan, 13. jan. še le je davkar, da bi njegovo sleparsko početje vsaj nekoliko dišalo po postavi, izročil 20 volilnih listov županu v razdelitev, a le 20! Kje so pa drugi vsi ostali za celo Vipavsko dolino, ker se jih zdaj toliko pritožaje, da niso nič v roke dobili, da še o volitvi nič vedeli niso?

Ako se tedaj prvič na tihem sleparijo ljudje, boječi se davkarja, kteri jih je pred kratkim rubil; — če se legitimacije nektare več dni pridržujejo, ko bi jih bil moral vsak volilec vsaj 8 dni pred volitvijo imeti, — če se potem vse druge vržejo pod klop, da mnogo njih še o volitvi nič ne vé, kdo se bo potem čudil, da grdi nemčur zmaga!

Ljudstvo po Vipavi je zelo razburjeno, pa tudi podučeno dobro za prihodnost, koliko je takim gospodom verjeti: Oj čudna morala!

A ne zadosti te nepostavnosti! Tukajšni davkar se je celo predrznil, občinskega slugo, ki je po §. občinske postave dné 17. februarja 1866 le županu samemu podložen, brez županova dovoljenja in vednosti, kot izročevalca volilnih listov, oziroma agitatorja pošiljati do posameznih volilcev v tukajšnjem župastvu.

Tako se sedaj godi po svetu! Ubogi Slovenec mora postave do pike spolnovati, sicer se mu takoj kazni napové; oholi nemčur pa, ti ima vedno na jeziku: Gesetz, Gesetz, pa smé, kadar in kolikor hoče, postave prelomljavati! — Bog!

Iz Kostanjevice, 20. jan. Volitev je prosta! To se kriči po vsej Kranjske, in kako je prosta, tega se je prepričal tudi zadnji del Dolenjske. — Volilne liste za obrtnijski oddelek je poslal gosp. Schönwetter kar naravnost g. štacunarju Alojzu Gaču v Kostanjevico in sicer ne samo za kostanjeviško županijo, ampak za tri skupaj: Kostanjevico, Sv. Križ, Št. Jernej. Jako postavno! Gospod Gač je bil torej gospodar teh listov. V Št. Jernej jih je poslal precej in sicer g. županu Lošini, dobro vedé, da ima pri njem moža svoje stranke. V Sv. Križ jih je šlo početkoma le nekaj po emisarijih, ki so se pa boje strašno blamirali, — drugi del se je poslal tje doli še le 13., ko je bil prvi po večem vže na pošti. Drugače pa je bilo v Kostanjevici. Tu ni dobil lista nihče v roko do 12. zvečer. Pač pa je g. Gač skrivaj delal propagando zanje že poprej v svojej štacuni in v Gostilnici pri Kuntariču. Vjel je res precej gimpelnov, ki so podpisali nemčurje. „Tu podpišite, je djal enemu, tele može, ti se bodo potegnili za vas, da bote menj plačevali od patenta.“ — Za železnico bodo govorili, da bo šla mimo Kostanjevice (jeli že kdo čul kaj takega?!), je govoril družemu itd. Prevariti so se dali, kesanje jim ni nič pomagalo. Listov je razposlal po Kostanjevici jako malo, dobro vedoč, da je nekaj mož še zmeraj v resnici narodnih in katoliških. Nekaj, kakor g. P., jih je moralo tako rekoč s silo izvleči liste iz njegovih klešč. G. J. Z. je dobil volilni list še le 14. popoldne, ko je že odšla pošta, da se torej nikakor ni mogel poslužiti volilne pravice. Razun tega je gosp. Gač svojevoljno pridržal nekaj volilnih listov, češ, da več nimajo dotični obrtnije, akoravno so patent plačali (ako treba bom imena povedal), enemu pa zato, ker je pod kuratelo. Ima li on to pravico? od kod? Štirji drugi tudi niso dobili listov. Zakaj kdo ve? Edino gosp. Gač menda.

Za zunaj Kostanjevice bivajoče se je napravilo še bolj izvrstno. Kar nemčutski kandidati so se napisali na volilne liste, ti izročili črevljarju K., ki jih je ponesel dotičnim volilem, je prevaril, da so nevedé kaj podpisali ali podkrižali. — Dve priči, ki potrdite, da je volilec sam podkrižal, akoravno ga niste videli, se že dobite v štacuni za frakelj šnopsa. Trdi se tudi, da so jih pri Gaču kolovodje nemščutarizma nekaj sami podpisali. Tega za gotovo ne morem trditi, kajti videl nisem. Želel bi le dobiti v roke zapisnik, kako in kteri so volili v kostanjeviškej županiji, potem bi jim pač tudi to posvetil. Nekaj bi bil skoraj pozabil. Tukajšni adjunkt je pripravil neko gospodično, da je podpisala mesto svoje matere. Jeli to postavno? ko vendar po postavi nima te pravice niti prva niti druga?! Če sodniki tako spoštujejo pstavo, potem . . .

Jako mikavno in postavno je tudi, kar se čuje iz Šent-Jerneja. Gospod Lušina je poslal srenjskega slugo Hočevarja k volilem z volilnimi listi, ob enem pa pridjal za vsacega sledeče „Povabilo“ J. J. iz N. h št. ste povabljeni jutur ta 9. jan. sa gotovo zavol enega pogovorje k Županiji priti. Županije ta 8. jan. 1875. Lušina m. p. — Kar je premalo storilo to pisanje, to je nadomestil sluga. Če ne pridete jutri, bote 5 gld. štrafunge plačali je djal, pa v Krško bote morali iti sami to-le podpisat — no če pa precej danes ta-le cegelc podpišete, pa ne bo treba v Št. Jernej, pa tudi v Krško ne, vse bo dobro? Kaj pa je? Nič drugega ne — samo štirje može so zapisani na njem, ali pa se bojo zapisali, ki bodo šli v Ljubljano zavolj kupčije!“ To je pomagalo: mož je podpisal, nemčur je imel glas. — Na tem romanju je prišel sluga tudi na Dolenjo Prekopo k mlinarju M. Ni ga bilo doma, tu predrzni brič sili in napravlja ženo mlinarjevo, naj kar ona podkriža mesto moža, branila se je, a slednjič vendar podkrižala. Mož, ki je bil že dobro podučen o tem, je bil jako razsrden ter je poslal precej protest volilnej komisiji. Tudi iz Kostanjevice sem čul, da se je poslal neki protest

Volilci zvedši, kaj so storili, bili so jako nevoljni in razsrjeni. Enemu so solze v oči prišle, ko se mu je razložilo, kaj je podpisal. Ne malo sem jih čul na lastna ušesa govoriti: doslej sem še nekaj verjel gosposki, odslej ne verjamem nobene več. Neki prevarjeni gospod je to višemu vradniku, ki ga je zapeljal, povedal naravnost v obraz. Drugi zopet mi je djal: Vselej sem se bal pri gosposki podpisa, ali od zdaj za naprej ne podpišem nobene reči, dokler ne bom poprašal v desetih krajih, kako in kaj da je.

Čujte, gg. Dežman, Schaffer, Suppan, mar to ni v resnici nevarno državi? Še marsikaj hujšega govorjenja bi človek povedal, toda za „Slovenec“ nekdo s šibo stoji. — Kako da je ljudstvo razdraženo, sta pa poskusila dva kostanjeviška vradnika v sv. Križu. Hvala Bogu, da imajo Gačevi konji urne noge, sicer bi bila morda ona dva nesrečna, še nesrečnej pa razdraženi ljudje.

Več ne maram pisati; dosti je neprijetne reči. Samo to še rečem, da je justitia fundamentum regnorum — pravica varuje, nosi državo — in če je še kaj pravice, te volitve nikdar veljavne biti ne morejo.

Izvirni dopisi.

Videm, 21. januarja. (Odlikovanje.) Pretečeno nedeljo se je pri nas vršila lepa slovesnost. Po drugem cerkvenem pravilu ob

enajsti uri se je zbralo v okinčanih sobah našega gospoda župana obilno občinstvo iz Vidma, Krškega in Brežic. Veljalo je poslaviti pogumnega čuvaja Franca Šoba-ta, ki je v jeseni, kakor ste v „Slovenču“ brali, se z nenavadno hrabrostjo na krškem mostu boril s tolovajem in ga obdržal, med tem ko so ubogi strahopetci na koncu mosta stali in ga brez pomoči pustili. V pripoznanje tega poguma in njegovih zaslug za javno varnost so mu svitli cesar srebrni križec podeliti blagovolili. Pred obilno množico je gospod Šušteršič v lepem, slovenskem govoru, katerega je izvrstno in razumljivo prednašal, občinstvu razložil pomen tega dneva. Na to mu naš obče spoštovani okrajni glavar gospod Josek srebrni križec lastnoročno na prsa pripne. Ob 12 je bil občni obed, pri katerem so se zdravice napivale: svitlemu cesarju, g. okrajnemu glavarju, videmski občini, Šabatu in njegovim dobrotnikom. Vse je bilo lepo, samo to se nam je zdelo nekoliko čudno, da se je več zdravic v nemškem kot v slovenskem jeziku napilo. G. okrajnemu glavarju tega ni nihče zameril, ker je nemškega bolj vaje, toda drugim.

Domače novice.

Ljubljana, 23. januarja

(Vitez Vesteneck) pričakuje neki pohvale za svoje vedenje; mi pa pričakujemo vse kaj drugega.

(„Sokol“) bo, kakor vsako leto, napravil pustni večer veliko maskrado v čitalnici. Priprave za to so se že pričele. Tudi beseda na čast Vodniku bo po vsem, kar se sliši, res krasna.

(Slovensko gledališče.) Jutri, v nedeljo, 24. t. m. se bo igral „Star korporal“, prav lepa ljudska igra, ktere predmet smo lansko leto v „Podlistku“ popisali.

(O g. Samassu) slišimo, da nabira po deželi pohvalna pisma in zaupnice. Najboljša zaupnica bo, če bode vlival dobre zvonove in po tej ceni, kakor drugi zvonarji, ter če bo v političnem oziru se vedel tako, kakor se spodobi človeku, ki svoj poglavitni zaslužek ima od duhovnov in katoliške srenje.

(Nesreča.) Sluga v deželni bolnišnici je šel 21. t. m. na streho, da bi sneg z nje pometal, pa je tako nesrečno padel na tla, da je kar mrtev obležal.

(Medveda) so v četrtek pripeljali v Ljubljano. Bila je zver srednje velikosti in na Bistri poleg Borovnice vstreljena.

Razne reči.

— Živinska kuga se je po izkazu c. namestništva tržaškega do 11. t. m. nahajala v Poglio di Rozzo, Gorenjevasi in Petrinjah (v koprškem okraju), pa v Klani, Lisaci, Skalnici, Lipi in Rupci v Volovskem okraju.

— Služba jetniškega nadzornika pri deželni sodnji v Ljubljani s 300 gld., l. p. 25% priklado, obleko in stanovanjem, je razpisana. Prošnje se pošiljajo do 15. februarja predsedništvu deželne sodnije.

— Darila po 20–25 gld. bode kmetijska družba dajala učiteljem in kmetom, ki si prizadevajo za povzdigo čebelarije. Prosilci morajo prošnjam, ktere naj pošljejo do konca marcija centralnemu odboru kranjske kmetijske družbe, dodati pismeno potrdilo svoje kmetijske podružnice, da se s čebelarijo pečajo, da si prizadevajo tudi druge učiti jo, da je čebelarija dotičnemu kraju ugodna in da imajo že Dzierzonove pajnove.

— V Novem mestu je okrajni glavar Ekel 17. t. m. meščanski straži izročil novo od cesarja podarjeno ji zastavo.

— Kopel mislita v Kamniku napraviti g. Kecelj in Prašnikar.

— Mariborski župan dr. Reiser in podžupan dr. Duhač sta se zaradi vstanovitve novega sodniškega okraja mariborskega te dni podala na Dunaj.

— Služba okrajnega živinskega zdravnika v Črnomlju je razpisana. Prošnje se oddajajo do 10. febr. pri deželnem predsedništvu v Ljubljani.

Poslano.

Slavni komisiji kupčijske in obrtnijske zbornice kranjske!

Mi mali kupčevalci se pritožujemo čez naredbo pri kupčijski zbornici, ker ste nam vzeli staro volilno pravico. Mi tudi davek plačujemo, če ravno malo manj od drugih. Vendar bi nas bila morala komisija vsaj v obrtnijski razred vzeti, ker smo pa čisto izpuščeni, pričakujemo vsaj in prosimo, da nam bote tudi naša plačila patentov vsaj za polovico zmanjšali in sicer 1) zato, ker ste nam vzeli volilno pravico, 2) ker je kupčija več ko na pol slabša, kakor je bila pred 15 leti, ko smo plačevali patente po 5 fl. 14 kr., zdaj pa plačujemo po 7 fl. 9 kr. Ker ste nam znali v 6 letih 3krat povikšati davek, se tudi zanašamo, da nam ga bode te zdaj znižali, kajti vaši agenti, ki so podpisovat nosili volilne liste, so nam sploh obetali, da bo davek zelo znižan.

Posebno sem jaz pregovoril nektere, da so v Plavcevi štacuni liste podpisali, in gospod Debeutz je na vsa usta govoril, da ne bomo nič več plačevali; če je res tako, bomo prav zadovoljni z vami. Kar se je pa po kmetih obetalo, je še vse več.

Mal kupčevalec po dogovorjenji z več drugimi.

Listnica opravištva.

Mnogo gg. naročnikom po Kranjskem, Štajarskem in Koroškem naznanujemo, da priloge „Kmetovalec“ smo bili premalo prejeli, zato je nismo mogli vsim priložiti. Poslali jo pa bomo, kakor hitro jo prejmemo.

Denarstvene cene. 21. januarja.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	69.90	70.—
5% renta v srebru	75.50	75.60
Srečke (lozi) 1854. l.	103.50	104.—
„ „ 1860. l., celi.	111.—	111.50
„ „ 1860. l., petinke	114.—	115.—
Premijski listi 1864. l.	137.75	138.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	93.—	94.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	86.50	—
Ogerske po 5%	78.—	78.60
Hrvaške in slavonske po 5%	79.50	80.—
Sedmograške po 5%	75.70	76.—
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	939	940
Unionske banke	102.—	102.50
Kreditne akcije	224.—	224.75
Nižoavstr. eskomptne družbe	850.—	855.—
Anglo-avstr. banke	129.75	130.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	164.—	165.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	109.—	109.50
„ „ 50 „ „ „	53.50	54.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	25.50	25.50
Salmove „ 40 „ „ „	33.—	33.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	27.—	28.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	26.50	27.50
St. Genois „ 40 „ „ „	26.50	27.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	20.50	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	—	—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.25 1/2	5.26 1/2
Napoleonsd'or	8.93	8.93 1/2
Srebro	106.—	106.10

Telegrafične denarne cene

22. januarja.

Papirna renta 70.—. — Srebrna renta 75.40.— 1860letno državno posojilo 111.50.— Bankine akcije 942 — Kreditne akcije 224.75.— London 111.15.— Srebro 105.65.— Ces. kr. cekini —.—. — Napoleon 8.91 1/2.

Eksekutivne dražbe.

29. jan. 3. Tone Šrab-ovo iz Soze, — 3. Jan. Novak-ovo iz Kutežovega, obe v Bistrici. — 3. Marijane Vodnik-ove iz Dola (6015 gl.) na Brdu.

30. jan. 2. Andr. Lesar-jevo iz Soderšice (3350 gl.), — 1. Fr. Klun-ovo iz Nemške vasi (915 gl.), obe v Ribnici. — Tob. Hudovernik-ovo iz vel. Lašč (1500 gl.), — 1. Mat. Prjatl-ovo iz Berloga (4009 gl.), obe v Laščah.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k						
	Pšénice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajde	Soršice
v Ljubljani	2.60	1.75	1.45	1.10	1.70	1.55	1.70
v Kranji	2.65	1.70	—	1.00	—	—	1.65
v Lohi	2.65	1.70	—	1.00	—	1.50	1.65
v Novomestu	2.35	1.90	1.85	0.90	1.80	1.50	—
v Sodražci	2.85	—	1.85	1.00	1.90	1.60	1.85
v Mariboru	2.35	1.90	1.80	1.05	1.55	1.35	1.90
v Ptuj	2.25	1.75	1.50	1.00	1.40	1.20	1.50
v Celji	2.30	1.80	1.20	1.10	1.50	1.20	1.10
v Celoven	2.34	2.13	1.40	1.00	1.35	—	—
v Trstu	3.15	—	1.92	1.33	1.85	—	—
v Zagrebu	2.00	1.60	1.40	—	1.50	—	—
v Siseku	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	2.15	1.60	1.50	0.95	1.22	1.05	1.00
na Dunaju	2.65	—	1.85	1.20	1.60	—	—
v Peštu	2.50	1.20	1.54	1.10	2.00	—	—
v Pragi	2.75	2.30	1.80	1.00	—	—	—
v Građu	2.35	2.07	1.40	1.14	1.53	—	—

Tržna cena:

Reči	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Lohi	v Sodražci	v Mariboru	v Celju	v Ptuj
Masla funt	0.52	0.50	—	0.50	0.50	—	—	—
Špeha „	0.34	0.35	—	—	0.36	0.36	0.40	0.35
Leče mernik	3.00	—	—	—	—	—	—	—
Krompirja „	1.20	1.15	—	1.00	1.00	1.05	1.00	1.00
Fižola „	2.90	2.40	—	—	2.20	—	—	—
Sena cent	1.35	1.20	1.40	1.25	—	1.80	1.40	2.00
Sem. detelja „	—	—	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	22.0	—	—	—	—	—	—	—
Govedine funt	0.29	0.26	—	—	—	0.27	0.28	0.30
Teletine „	0.26	0.30	—	—	—	0.31	0.30	0.32
Jaje za 10 kr.	2 1/2	4	—	5	4	—	—	—

V Trstu: Olje slabejše po 24–27, najboljšje do 34–45 gld., sladkor 20–21 gld., kava Rio 49–58. Java po 62–63 gl., rajž 9–12 gld. cent. Petrolej od 8–10 gold. cent v sodčkah.

Podpisani priporoča p. i. občinstvu, zlasti visokočastiti duhovčini svojo zalogo

voščenih sveč

in

voščenih svečkov (Wachsstöckel)

ter si bode prizadeval postreči z dobrim blagom in najnižjo ceno. Naročila iz vnanjih krajev se hitro in po volji gospodov naročnikov izvršujejo.

Oroslav Dolenc,
svečar v Ljubljani
(64—9) v glediščinih ulicah hš. št. 40.